

Mielenterveys- ja päihdepalvelut

Anne Huttunen 2022

Terveysasemien mielenterveys- ja päihdepalvelut

- **Terveysasemien hoitajat, lääkärit ja muu henkilökunta kartoittavat ensin tilanteen hoidon tarpeen arvion** kautta ja antavat tarvittavaa hoitoa
- **tai ohjaavat** aikuispotilaat tarvittaessa joko terveysasemien mielenterveys- ja päihdesairaanhoitajille eli **Miepä-hoitajille tai** alueen mielenterveys-ja päihdepoliklinikalle.

Akuuttipalvelut

- **moniammatillista kiireellistä apua arkisin virka-aikaan**
- **Syitä hoitoon hakeutuessa:**
 - asiakkaalla on mm. vaikeita masennus- tai mielialaoireita, itsemurha-ajatuksia, psykoosioireita tai uhka psykoosioireiden alkamisesta tai elämänkriisi
 - liikkuvia palveluja kotona asuville tai sairaalasta tai asumisyksiköstä kotiutuville mielenterveys- ja päihdepotilaille.
 - Hätätilanteissa auttaa päivystävä terveydenhuollon yksikkö tai numero 112.

Mielenterveys- ja päihdepoliklinikat

- hoidetaan **yli 18-vuotiaita psykiatrista erikoissairaanhoidoa vaativia potilaita mielenterveys- ja päihdehäiriöissä.**
- lääkärin **läheteellä**
- palveluihin kuuluvat **psykiatrinen tutkimus, hoito ja kuntoutus.** Hoito perustuu yksilölliseen, hoidon alkuvaiheessa tehtävään hoitosuunnitelmaan.
- Hoitomuotoina käytetään **mm. perhe- ja verkostotyötä, yksilökeskusteluja, erilaisia ryhmämuotoisia hoitoja ja lääkehoitoa.**

Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asumispalvelut

- tuettu asuminen
- palveluasuminen
- tehostettu palveluasuminen

Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asumisyksikkö Kouvola

Tehtävä: Selvitä millaisia alla olevat yksiköt ovat?

- Salmentöyryntien asumisyksikkö
- Kuunsillan asumisyksikkö
- Vaahteramäen asumisyksikkö

Yleissairaalapsykiatrian poliklinikka

- poliklinikat antavat **konsultaatio-, tutkimus- ja hoitopalveluita**
- tehtävät ovat potilaan psyykkisen tilan, hoidon sekä jatkohoidon tarpeen arviointi.
- hoidossa toimintamuotoina ovat **käytössä konsultaatiot, kriisi- ja tukitapaamiset**. Psyykkisen työkyvyn arviointi tehdään tarvittaessa muun hoidon ohessa.

Psykiatrinen osastohoito

- **viisi aikuispsykiatrian osastoa:**
- kolme akuuttiosastoa
- akuutti geropsykiatrian osasto, jossa hoidetaan yli 65-vuotiaita psyykkisesti oireilevia potilaita
- kuntoutusosasto, jossa hoidon painopiste on pidempiaikaisessa kuntoutuksessa

◦ **hoitomuotoina** ovat yksilöllisesti laaditun hoitosuunnitelman mukaisesti omahoitajakeskustelut, ryhmähoidot, toiminnallisen kuntoutuksen menetelmät, lääkehoito, perhe- ja verkostotyö. Hoito toteutetaan moniammatillisesti.

Nuorisopsykiatrian poliklinikka ja osasto

- tutkimusta ja hoitoa **13-17** vuotiaille nuorille
- arviointikäynneistä, yksilö- ja ryhmähoidoista sekä perhetapaamisista ja verkostoyhteistyöstä.
- Hoito perustuu säännöllisesti arvioituun **hoitosuunnitelmaan**

Hoito- ja kuntoutumisyksikkö Mieku Kotkassa

◦ **täysi-ikäisille mielenterveys- ja päihdepotilaille suunnattu 19-paikkainen ympärivuorokautinen yksikkö.**

◦ **palvelumuotoja** ovat:

◦ ympärivuorokautinen lyhytaikainen kriisihoito

◦ psykiatrisen sairaalahoidon jälkeinen jatkohoito sekä intervallit

◦ polikliiniset vastaanottokäynnit (injektiot, lääkkeenjaot)

◦ tehostettu palveluasuminen (vuokrasuhteiset kuntoutujat)

Vireä-koti Miehikkälässä

- ei-ympäri vuorokautinen mielenterveyskuntoutujien kuntouttava palveluasuminen yksikkö, jossa on 15 asuntoa ja yksi intervalliasunto.

- **Yksikön palvelumuotoja ovat:**

- ei-ympäri vuorokautinen lyhytaikainen kriisihoito
- psykiatrisen sairaalahoidon jälkeinen jatkohoito sekä intervallit
- polikliiniset vastaanottokäynnit (injektiot, lääkkeenjaot)
- palveluasuminen (vuokrasuhteiset kuntoutujat)
- kotikuntoutuskäynnit

Korvaushoito ja sosiaali- ja terveysneuvonta

Opioidiriippuvaisten korvaushoito

- Korvaushoitoyksiköt tarjoavat opioidiriippuvaisten korvaushoitoa sekä sen tarpeen arviointia potilaille, joilla on todennettu opiaattiriippuvuus.
- Sosiaali- ja terveysneuvonta PISTEen tavoitteena on tavoittaa huumeita suonensisäisesti käyttävät henkilöt. Toiminnan tarkoituksena on ennaltaehkäistä infektioiden ja tartuntatautien leviämistä.
- PISTE tarjoaa seuraavia palveluja:
 - Likaisten käyttövälineiden vaihto puhtaisiin
 - C-hepatiitin ja HIV:n pikatestaus
 - Sosiaali- ja terveysneuvontaa ja palveluohjausta

Selviämis- ja vieroitushoito

A-klinikka oy:n ympärivuorokautinen laitoshoidon palvelut

◦ **Selviämisasema**

- terveydenhuollon palveluita ja suojaa selviämisen ajaksi ja tueksi

[Vieroitushoitoyksikkö Kouvola](#) – vieroitushoidossa katkaistaan alkoholin tai muun päihteen käytön kierre turvallisesti

- [A-klinikkayhteisö Kouvola](#) – pidempiaikaista kuntouttavaa laitoshoidoa päihdeongelmiin

- [Vieroitusyhteisö Kouvola](#) – vieroitus- ja kuntoutushoitoa huumeidenkäyttäjille

Järvenpään päihdesairaala

◦ **Palveluihin sisältyvät vieroitushoito, päihdehoito, perhehoito ja
terapeuttinen yhteisöhoito + peliriippuvaiset**

◦ Päihdehoitoyksikkö tarjoaa hoitoa alkoholi-, lääke-, monipäihde- ja opiaattiriippuvuuteen. Hoitoon voivat hakeutua myös potilaat, joilla on päihderiippuvuuden ohella psyykkinen sairaus tai mielenterveyden häiriöitä.

◦ Perhehoitoyksikkö palvelee perheitä, pariskuntia, yksinhuoltajia erikäisinä lapsineen sekä odottavia äitejä. Hoitoa annetaan niin alkoholi-, lääke-, monipäihde- kuin opiaattiriippuvuuteen.

◦ 70 asiakaspaikkaa

Päihdesairaalan yhteisöhoitoyksikkö ent. Hietalinna

- tarjoaa terapeutista yhteisöhoitoa huume- ja monipäihderiippuvuuteen sekä peliriippuvuuteen
- - lääkkeetön vieroitus- ja konsultaatio

Hoidollinen viitekehys

• Päihdesairaalan **hoidollisena** viitekehyksenä ovat **kognitiivinen käyttäytymisterapia**, yhteisöllisyys ja kokonaisvaltainen kuntoutus. Sairaalan toiminta perustuu Käypä hoito -suositukseen, moniammatilliseen yhteistyöhön ja pitkään kokemukseen päihdeongelmien hoidosta.

Mikkeli - yhteisö

- Mikkeli-yhteisö on VAK ry:n ylläpitämä **riippuvuuskuntoutusyksikkö**.
- Kuntoutus perustuu yhteisöhoitoon ja vertaistukeen. Asiakkaita kutsutaan oppilaiksi, sillä Mikkeli-yhteisöön tullaan opettelemaan uusi, päihteetön elämäntapa

vakry.fi/mikkeli-yhteiso/

Kolmas sektori/vertaistuki

- AA –kerho
- A- kiltta
- Al-anon
- Alateee
- NA
- GA

Kristillinen päihde- ja mielenterveystyö

- Sininauhaliitto, Valkonauhaliitto
- Kan –koti
- Minnesota
- Ev.lut kirkon päihde- ja mielenterveystyö

Minnesota /Rehappi

. Hoito alkaa perushoidolla, jonka voi aloittaa milloin tahansa. Hoidossa on kaiken aikaa juuri hoitonsa aloittaneita ja pidemmälle edenneitä, mikä on tärkeää toipuvan ilmapiirin kannalta potilasyhteisössä.

.Hoidon maksaja tulee olla selvillä. Jos maksaja on kunta, maksusitoumus tulee olla selvitettyinä ennen hoitoon tuloa.

.Koko henkilökunnalla on, ammatillisen osaamisen ja vuosien työkokemuksen lisäksi, **omakohtainen toipumiskokemus alkoholismista** joko oman päihderiippuvuuden tai läheiskokemuksen kautta.

Rehappi /Helsinki ja Naantali Minnesota malli

.Rehapiin läheishoito sisältää:

- .noin 80 tuntia ohjattua terapiaa
- .vertaistukea
- .täyden ylläpidon 10 vuorokauden ajan kauniissa saaristolaismaisemassa
- .11 kuukautta jatkohoitoa
- .intervallijaksot
- .puhelintuki hoitojakson jälkeen
- .Rehapiin läheishoidon hinta on 1900 euroa

Kan -koti

.Antaa **koulutusta ja toimia kristillisen päihde- ja mielenterveystyön asiantuntijana.**

.Päätuote: tuettu ja hoidollinen asumispalvelu sekä päihdekuntoutus. Jokainen yksikkö on erikoistunut johonkin tiettyyn päihdetyön erityisasiaan peruspäihdehoidon lisäksi.

.Kaikkien **yksikköjen kuntoutusohjelmiin sisältyy yhteisöllinen kristillinen kokonaisvaltainen** kuntoutus, joka käsittelee ihmisen fyysistä, psyykkistä, sosiaalista ja hengellistä osa-
aluetta. Useimmissa yksiköissämme on terapeutteja ryhmiä, joissa edellä mainittuja asioita käsitellään yksilökeskustelujen lisäksi.

Sininauhaliitto /esim. Empppa

.Esteetön päihde- ja mielenterveystyö, eli kotoisammin **Emppa**, on tarkoitettu kaikille, jotka tarvitsevat esteettömyyttä ja saavutettavuutta riippuvuuksiin tai mielenterveyteen liittyvissä kysymyksissä.

Valtakunnalliset päihde- ja mielenterveyspalvelut

- Mielenterveysseuran valtakunnallinen kriisipuhelin
- Päihdelinkki
- Mielenterveystalo
- Kakspy –omais- ja läheistyönkehittämisprojekti
- Irti huumeista ry
- Klubitalo

Tehtävä: Parityö

Selvitä:

Mitä kaikkea toimintaa alla olevilla yhdistyksillä tai liitoilla on?

Tee lyhyt esitys aiheesta

Sinauhaliitto +valkonauhaliitto

Päihdelinkki

Mielenterveystalo

Kakspy –omais- ja läheistyönkehittämisprojekti

Irti huumeista ry

Klubitalo

Terttu 34 vuotta

Terttu asuu kaksi vuotiaan tyttärensä kanssa yhdessä vuokralla kerrostalokaksiossa Kouvolassa. Tertun sukulaiset asuvat kaikki kaukana Rovaniemellä. Terttu on hyvin vähän tekemisissä sukulaistensa kanssa. Lapsen isä istuu vankilassa Helsingissä huumerikoksista. Repe on aloittanut vankilassa huumevieroituksen. Hän käy säännöllisesti päihdekuntoutuksessa vankilassa. Terttu käy miestään vankilassa katsomassa satunnaisesti.

Tertun luona on alkanut käymään huumeiden käyttäjiä. Lapsen isän Repen kavereita. Terttu ei muista aina antaa lapselleen ruokaa. Lapsen hoito on muutenkin vähäistä. Tertun päivät menevät lähinnä nukkuessa huumepölyissä. Naapurit ovat huolissaan tilanteesta. Yöllä ovi käy Tertun luona tiheään kavereiden vieraillessa hänen luonaan. Huumeita käytetään. Välillä kuuluu lapsen itkua. Naapurit eivät tiedä mitä ihmettä pitäisi tehdä?